

# Излагање високог представника и специјалног представника ЕУ, Мирослава Лајчака, на Конференцији о социјалном дијалогу и социјалном и економском развоју у БиХ

*коју су организовали Конрад Аденауер Штифтунг, Фондација  
Едуардо Фреј и Центар за регионални развој*

## Социјални дијалог – кључни елемент у економском расту и процесу европске интеграције

Др. Краус, даме и господо,

Прије свега бих желио да захвалим организаторима ове конференције, не само зато што су осигурали прилику за данашњу дискусију, него и зато што су пружили подршку одрживој дебати о социјалном дијалогу у ширем контексту социјалне и економске реформе и развојног процеса у Босни и Херцеговини. Ја знам да је наш састанак данас дио ширег и конструктивног процеса.

Процес социјалног дијалога ће постати све значајнији како се земља буде даље кретала у процесу приступа у ЕУ. Зато Делегација Европске комисије овај процес подстиче и промовише.

Вјерујем да је многим од вас познато да ја, као специјални представник ЕУ, тренутно учествујем у серији дебата широм Босне и Херцеговине на тему интеграције у ЕУ.

Једна од основних тема ових дебата јесте инвестирање и запошљавање. Оно што стално слушам на овим догађајима јесте да грађани желе да се њихови политичари усредсреде на стварање нових радних мјеста и подизање животног стандарда.

Мени је јасно – а вјерујем да ће исто тако бити јасно и већини људи који се налазе у овој сали – да је сталан и ефикасан дијалог о социјалним и економским стратегијама од превасходног значаја за постизање двоструког циља смањења броја незапослених и подизања животног стандарда.

Разлог за то је што социјални дијалог ствара механизме који могу помоћи да се регулише област рада и запошљавања – а овај сектор је у самом средишту економске активности.

Посебно ми је драго да видим да данашња дискусија покрива улогу социјалних партнера у државама чланицама ЕУ и искуство сусједних земаља у развијању модерног и ефикасног социјалног дијалога.

Европски социјални дијалог је интегрални дио европског социјалног модела и има традицију више од 20 година.

У Хрватској, Србији и Црној Гори су већ успјешно основана економска и социјална вијећа као платформе за трипартитни дијалог. Данас имамо непроцјењиву прилику да научимо нешто ново о искуствима других који су прошли процес у који Босна и Херцеговина сада улази као дио европског пута.

Треbam то да нагласим, јер сматрам да сви релевантни учесници у Босни и Херцеговини можда још увијек нису у потпуности схватили кључну улогу дијалога међу економским факторима, прије свега као инструмент за економски развој, а затим и као елементарни дио процеса придруживања.

Као и у случају сваког другог елемента процеса придруживања, изградња социјалног дијалога није нешто што се мора радити, јер је само себи сврха или зато што представља неку врсту мистериозног бриселског “услова”. Чињеница је да овај дијалог

има средишњу улогу у економији земаља чланица ЕУ зато што он једноставно функционише.

Он омогућава рјешавање спорова и јача капацитете свих судионика – послодаваца, радника и власти – да допринесу економским резултатима на конструктиван начин. Истовремено, он помаже да се заштите права судионика укључених у процес, на примјер тако што омогућава постизање договора о платама, једнакости сполова и безбједности на послу.

Ниједна од тих ствари нису луксуз. Оне се тичу основних људских права и права из радног односа и директно су повезане са основним задатком, а то је да предузећа постану ефикаснија, продуктивнија и социјално одговорнија.

Другим ријечима, у дијалогу нема губитника. Није ствар само у размјени информација, консултацијама и учествовању у преговорима; ствар је у томе да се успоставе механизми који омогућују ефикасно и брзо рјешавање проблема како би се привреда могла развијати и доносити добит и привредним субјектима и другим судионцима.

Споменуо сам да многи од судионика у Босни и Херцеговини можда још увијек нису у потпуности схватили кључну улогу дијалога. Мислим да је можда први и неопходни корак за сваку од три стране – власти, послодавце и синдикате – препознати и јавно признати друге двије стране као легитимне партнере са којима се треба консултовати о питањима економске и социјалне политике, не само из куртоазије, него као са политичким и практичним ресурсима.

Заједно са министром Новићем који ће вам се придружити поподне, са нама је госпођа Мишић, предсједница Конфедерације синдиката БиХ, и господин Имамовић, предсједник Удружења послодаваца ФБиХ и кандидат за предсједника Удружења послодаваца БиХ, заједно са колегама. Ваше присуство овдје није формално – оно је од кључне важности.

Окупљање и састајање политичких лидера са послодавцима и

представницима радника није нешто што треба бити ограничено само на конференције које организују међународне агенције. То је уобичајена и корисна функција јавног живота у БиХ. То је још један разлог због којег нам је потребно функционално Економско и социјално вијеће БиХ, без даљњих одгода.

И као што је многим познато, социјални партнери су више пута расправљали и захтијевали успоставу ефикасног Економског и социјалног вијећа на државном нивоу као један од приоритета.

Када су владини лидери потписали Платформу за акцију прошлог октобра, обавезали су се да ће подржати иницијативе и форуме за конструктиван дијалог између доносиоца политика, послодаваца и радника. Свједоци смо стабилног, иако спорог, напретка у реализацији обавеза преузетих овом Платформом. Због тога сам и даље оптимиста и вјерујем да ће ова конкретна обавеза – подршка конструктивном социјалном дијалогу кроз успоставу Економског и социјалног вијећа БиХ – бити реализована у наредним мјесецима.

То ће донијети значајне предности. Друге земље које су успоставиле ефикасне механизме и институције за сталну дебату о социјалним и економским приоритетима успјеле су претворити овај дијалог у значајан подстицај за појачане економске и социјалне реформе и већу конкурентност.

Ово су механизми за рјешавање најзначајнијих проблема са којима се Босна и Херцеговина данас суочава, а то су висок степен незапослености, неадекватне социјалне услуге и све распрострањеније сиромаштво.

Што прије приближимо стандардима ЕУ овај дијалог између свих учесника о социјалним и економским стратегијама у овој земљи, прије ћемо успјети да превазиђемо ову ситуацију и осигурамо бројнија и боља радна мјеста за грађане, те подићи животни стандард. Сигуран сам да ћемо се сви сложити – то се никада не може урадити довољно брзо.

Хвала вам за пажњу.